

Sammendrag og konklusjoner

Resymé

En spørreundersøkelse der foreldre er spurt om hva de ville gjort dersom prisen på barnehageplass var lavere, indikerer at en reduksjon i maksimalprisen fra 2.750 kroner til 2.250 kroner vil gjøre at foreldrene vil ønske plass til omkring 17.000 flere barn enn i dag. I tillegg vil en rekke foreldre med deltidsplass ønske lengre oppholdstid når prisen går ned. Samtidig er det en betydelig underdekning allerede før prisen reduseres. Undersøkelsen indikerer at foreldrene til anslagsvis 17.000 barn som ikke har plass, ville ønsket barnehageplass til dagens priser. I tillegg er det en del barn som har deltidsplass, og der foreldrene ville ønsket lengre oppholdstid.

Bakgrunn

Regjeringen har varslet at maksimalsatsen i barnehager skal senkes fra 2.750 kroner til 2.250 kroner fra 1. januar 2006.¹ Redusert foreldrebetaling innebærer for det første at barnehagenes og kommunenes inntekter reduseres. For det andre innebærer det at etterspørselen etter barnehageplasser vil øke. Begge deler har stor betydning for kommunene.

Problemstilling

I dette notatet analyserer vi effekter av lavere maksimalpris på etterspørselen og på kommunenes og barnehagenes inntekter. Vi anslår for det første hva etterspørselen ville vært i dag dersom maksimalprisen hadde vært 2.250 kroner istedenfor 2.750 kroner. For det andre anslår vi hvordan redusert maksimalpris vil slå ut i gjennomsnittlig foreldrebetaling, og dermed kommunenes og barnehagenes inntekter.

Oppdragsgiver er kommunenes interesse- og arbeidsgiverorganisasjon, KS.

Vi har beregnet etterspørselseffekten basert på en spørreundersøkelse der vi spør foreldre hva de ville gjort med hensyn til barnehage ved forrige barnehageopptak (høsten 2005) dersom maksimalprisen hadde vært 2.250 kroner.

---

¹ St. prp nr 1 Tillegg nr 1 2005-2006.

Konklusjoner

Stor underdekning før prisen reduseres

Det er en betydelig underdekning allerede før maksimalprisen reduseres. Spørreundersøkelsen indikerer at foreldrene til 17.000 barn som ikke har plass, ønsker plass til dagens pris. I tillegg er det omkring 7.000 barn som har plass, men der foreldrene ville ønsket lengre oppholdstid med dagens priser.

*Tabell A   Udekket etterspørsel etter barnehageplasser per oktober 2005.
For barn 1-5 år. Antall barn og antall plasser. Anslag*

	<i>Antall barn</i>	<i>Gjennomsnittlig antall timer underdekning per barn per uke</i>	<i>Antall timer omregnet til heltidsplasser*)</i>
<i>Barn som har deltids plass og ønsker lengre oppholdstid</i>			
<i>1-5 år</i>	<i>7.000</i>	<i>16</i>	<i>3.000</i>
<i>1-2 år</i>	<i>2.000</i>	<i>17</i>	<i>1.000</i>
<i>3-5 år</i>	<i>5.000</i>	<i>16</i>	<i>2.000</i>
<i>1-5 år storby</i>	<i>1.000</i>	<i>17</i>	<i>500</i>
<i>Barn som ikke har, men ønsker plass</i>			
<i>1-5 år</i>	<i>17.000</i>	<i>38</i>	<i>14.000</i>
<i>1-2 år</i>	<i>14.000</i>	<i>38</i>	<i>12.000</i>
<i>3-5 år</i>	<i>3.000</i>	<i>37</i>	<i>2.000</i>
<i>1-5 år storby</i>	<i>7.000</i>	<i>42</i>	<i>6.000</i>
<i>Udekket etterspørsel samlet</i>			
<i>1-5 år hele landet</i>			<i>17.000</i>
<i>1-5 år storby</i>			<i>6.500</i>

*) Ved omregning til heltidsplasser har vi lagt til grunn at en heltidsplass innebærer oppholdstid på 45 timer per uke.

Både målt i gjennomsnittlig antall timer og i antall barn er underdekningen særlig stor i de fire største byene. Målt i antall barn er underdekningen klart høyere blant barn under 3 år enn blant barn over 3 år, noe som må ses i sammenheng med at dagens dekning er lavest for denne gruppen.

Målt i timer og omregnet til heltidsplasser à 45 timer utgjør underdekningen drøyt 17.000 plasser, ifølge undersøkelsen.

Sterk etterspørselsøkning ved lavere pris

Redusert maksimalpris vil øke etterspørselen kraftig, og sterkere enn tidligere analyser tyder på. Spørreundersøkelsen indikerer at 17.000 flere barn vil ønske plass når maksimalprisen reduseres med 500 kroner. I tillegg er det en del barn med deltids plass som vil ønske lengre oppholdstid når prisen går ned.

Tabell B   Økning i etterspørselen etter barnehageplasser ved maksimalpris på 2.250 kroner. Barn 1-5 år. Antall barn og antall plasser

	<i>Antall barn</i>	<i>Gjennomsnittlig antall timer økning per barn per uke</i>	<i>Antall timer omregnet til heltidsplasser*</i>
<i>Barn som ønsker deltid i dag som vil øke oppholdstiden ved lavere pris</i>			
<i>1-5 år</i>	<i>18.000</i>	<i>16</i>	<i>6.000</i>
<i>1-2 år</i>	<i>6.000</i>	<i>15</i>	<i>2.000</i>
<i>3-5 år</i>	<i>12.000</i>	<i>17</i>	<i>4.000</i>
<i>1-5 år storby</i>	<i>1.000</i>	<i>18</i>	<i>500</i>
<i>Barn som ikke ønsker plass i dag, men som vil ønske plass ved lavere pris</i>			
<i>1-5 år</i>	<i>17.000</i>	<i>35</i>	<i>13.000</i>
<i>1-2 år</i>	<i>14.000</i>	<i>35</i>	<i>11.000</i>
<i>3-5 år</i>	<i>3.000</i>	<i>35</i>	<i>2.000</i>
<i>1-5 år storby</i>	<i>3.000</i>	<i>38</i>	<i>2.000</i>
<i>Økning i etterspørsel samlet</i>			
<i>1-5 år hele landet</i>			<i>19.000</i>
<i>1-5 år storby</i>			<i>2.500</i>

*) Ved omregning til heltidsplasser har vi lagt til grunn at en heltidsplass innebærer oppholdstid på 45 timer per uke

Målt i timer og omregnet til heltidsplasser vil etterspørselen øke med rundt 19.000 plasser, ifølge undersøkelsen. Økningen vil særlig komme fra barn under 3 år, siden det er i denne gruppen av barn at potensialet for å øke etterspørselen er størst.

Etterspørselsøkningen vil bli mindre i storbyene enn i resten av landet relativt sett, noe som skyldes at etterspørselen i storbyene allerede er svært høy.

Usikkerhet omkring etterspørselseffekten

Det er stor usikkerhet knyttet til beregningene. At resultatene avviker vesentlig fra tidligere undersøkelser gir grunn til varsomhet ved tolkningen.

Beregningene av etterspørselseffekten er ment å si noe om en situasjon som aldri har eksistert; nemlig at maksimalprisen var på 2.250 kroner høsten 2005. Anslagene vil likevel være viktige indikatorer for utviklingen framover, når maksimalprisen reduseres til 2.250 kroner. Etterspørselen våren 2006 vil trolig bli lavere enn anslagene våre indikerer. Det skyldes at mange foreldre nok vil være tilbakeholdne med å endre tilsynsform for barna midt i barnehageåret. Anslagene våre er snarere indikasjoner på den langsiktige effekten av lavere pris. Samtidig er det viktig å understreke at anslagene gjelder den *isolerte* effekten av lavere pris. I praksis vil en rekke andre forhold endre seg, slik at den totale endringen i etterspørselen framover vil avvike fra den endringen som skyldes endrede priser.

Inntektsbortfall for barnehagene

Dersom alle barnehager innfører maksimalpris på 2.250 kroner og innfrir kravene om henholdsvis 30 prosent og 50 prosent søskenmoderasjon, kan gjennomsnittlig foreldrebetaling reduseres med 450 kroner per heltidsplass. Prisene for deltids-plasser vil trolig også reduseres, men prosentvis mindre enn heltidsplassene. Inntektsbortfallet for barnehagene/kommunene kan på usikkert grunnlag anslås til å bli på knapt 900 millioner kroner på årsbasis.